

A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteményének NKA 209111/00131 számú pályázatának szakmai beszámolója

A Nemzeti Kulturális Alap Múzeumok Kollégiumának 2021. évi pályázatán a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteménye számára megítélt támogatás eredményeként a T-34 harckocsi metszet festménye nyerte vissza eredeti állapotát. A Kollégium 500.000 Ft. vissza nem térítendő támogatással segítette a restaurálását.

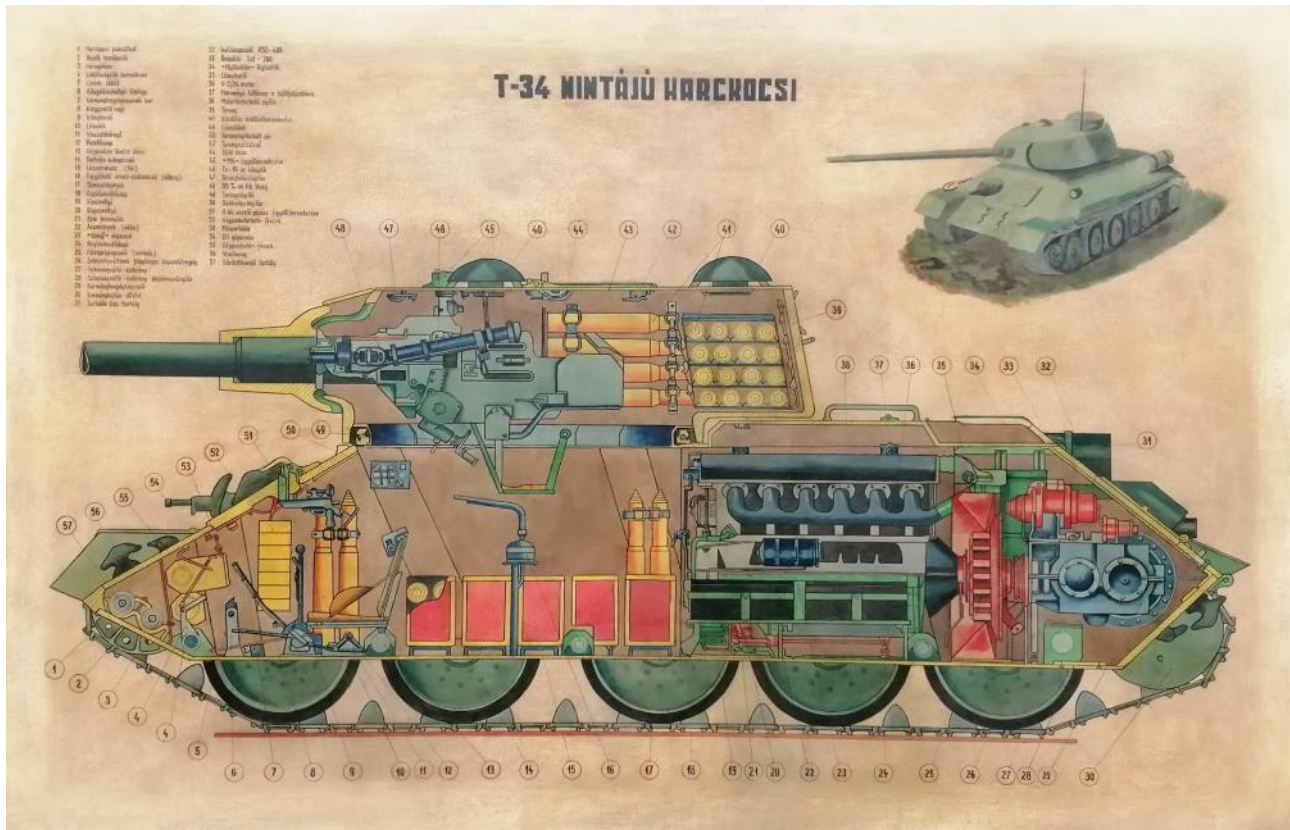
2022. november 15-től látható a restaurált festmény a múzeum földszinti folyosóján.

T-34 HINTAJU KORKEESI
T-34 HINTAJU KORKEESI
Kuva: T-34 HINTAJU KORKEESI
Kuva: T-34 HINTAJU KORKEESI
Kuva: T-34 HINTAJU KORKEESI

„T-34 harckocsi metszet festmény” restaurálási dokumentációja

Készítette: Kontur Kata és Pleszniv Károly

A festmény adatai:

Szerző: Ismeretlen művész
A mű címe: „T-34 harckocsi metszet festmény”
Mérete: 120 x 180 cm
Technikája: olajalapozás, akvarell, tus
Hordozója: vászon
L.t.sz.: D/1/2021/Kp
Órzási helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapotának felmérése átvételkor:

A festmény felülete erősen szennyezett, sárgás-barnásan elszíneződött egyenetlen, vastag lakkréteg borítja (1. kép).

A festmény láthatóan vegyes technikával készült. A művész feltehetőleg valkyd festékekkel alapozta le a nyers, vékony vásznat, ami az évek során erősen megrepedezett, megbarnult, elszíneződött (2. – 5. kép). Az olajalapozásra közvetlenül akvarellfestékekkel és tussal (csóttoll) dolgozott.

A lakkréteg több helyen is megfolyt. A felületen számos légyiszok is észrevehető.

A vászonhordozó a szélek mentén és sarkoknál eldeformálódott, hullámos. A vakkeret élei erősen benyomódtak a vászonba.

A képet korábban víz érthette. Nedvesedés nyomai láthatók a vékony vászonhordozón több helyen is, de különösen az alsó vakkeretléc vonalában. Ezen kívül a vakkeret mentén végig (nem csak az alsó vakkeretlécen) észrevehetőek az alapozás- és festékrétegek felhólyagosodásai, feltorlódásai, illetve azok kipattogzásai.

A hátoldalon, a kép alsó felében, középen egy tenyérnyi nagyságú foltozás látható (13., 15. kép), mely a vásznat azon a területen kissé eldeformálta, meggyűrte. A képoldalról ugyanezen a helyen egy javított szakadás látható, kiegészítés nélkül, „lefestve” (8. kép).

A 15 – 17-es számozások környékén barna lakk- illetve festék megfolyások figyelhetők meg (8., 12. kép).

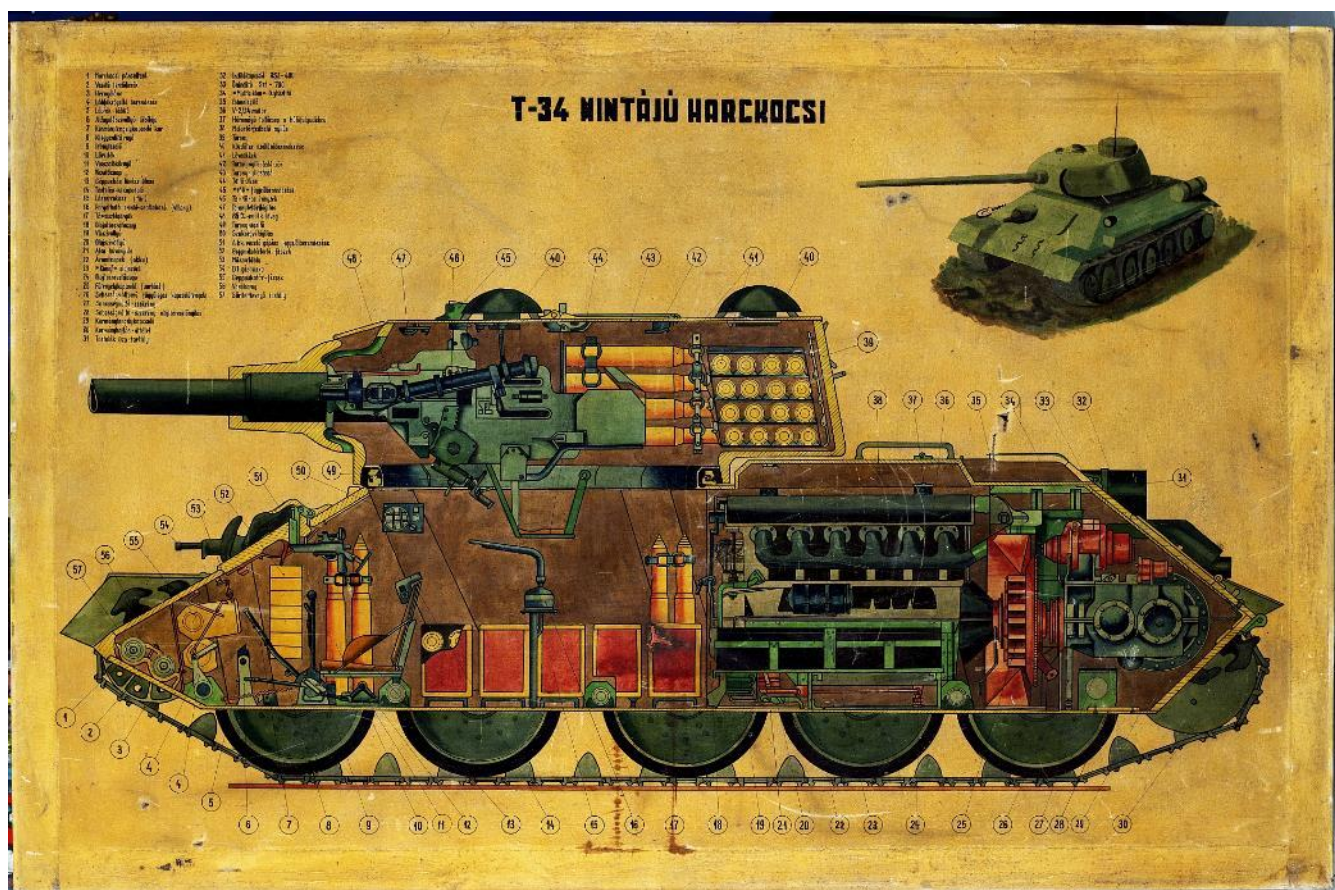
A baloldalon, az 5-ös szám alatt egy kisebb szakadás, a jobboldalon a 34 – 35-ös számnál egy hosszanti irányú sérülés, szakadás látható (4., 5., 14. kép) valamint szintén a jobboldalon fent, a vázlsruerű harckocsi elején két egymás mellett elhelyezkedő lyuk is látható (9. kép).

Valamint a teljes felületen számos horzsolás, karcolás, kisebb-nagyobb sérülés is megfigyelhető

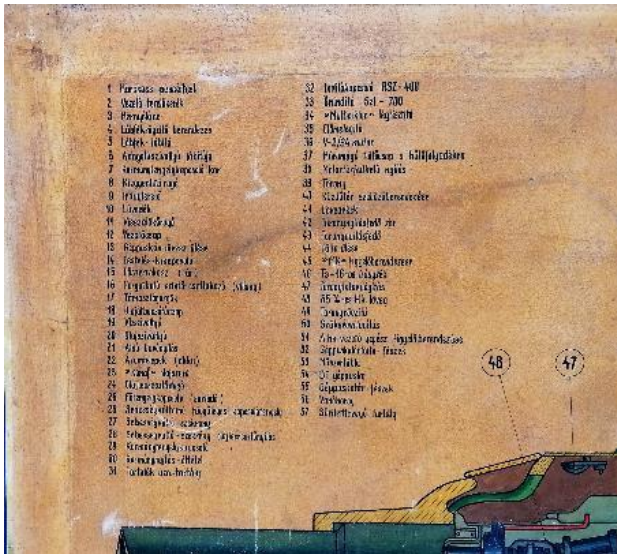
(2., 4., 6., 8., 11. kép).

A festmény vakkerete a nedvesedéstől megvetemedett, enyhén eldeformálódott, nem jó megtartású, nem ékelhető, az ékpályák is hiányoznak, cseréje indokolt (13. kép).

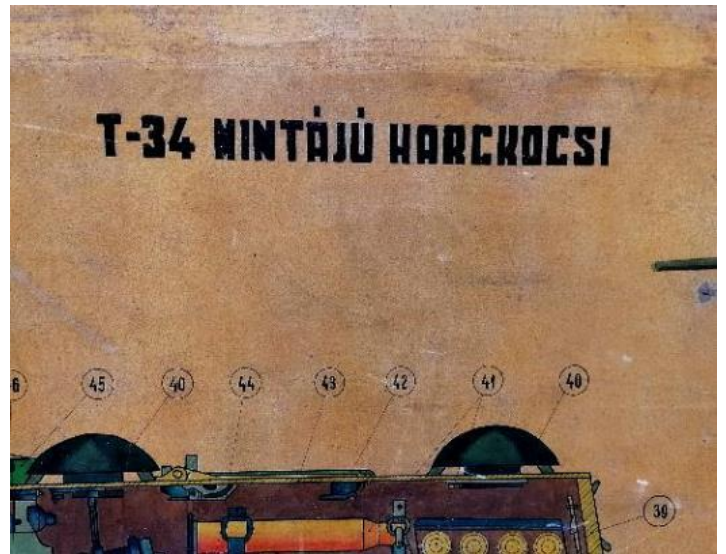

1. kép

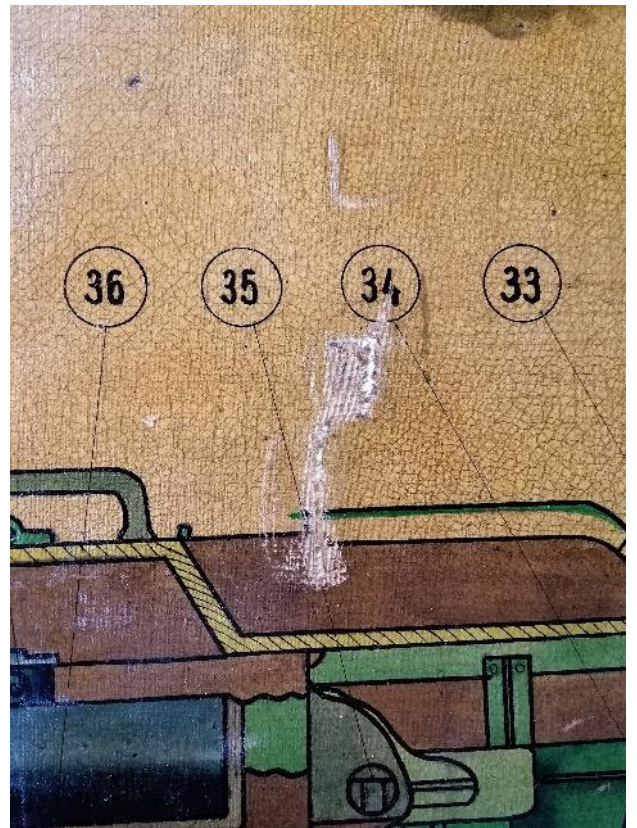
2. kép

3. kép

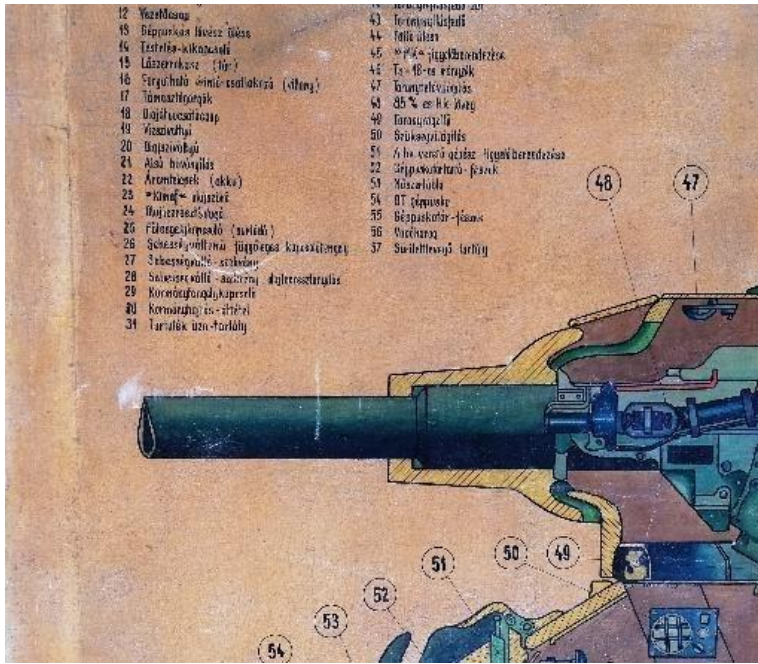

4. kép

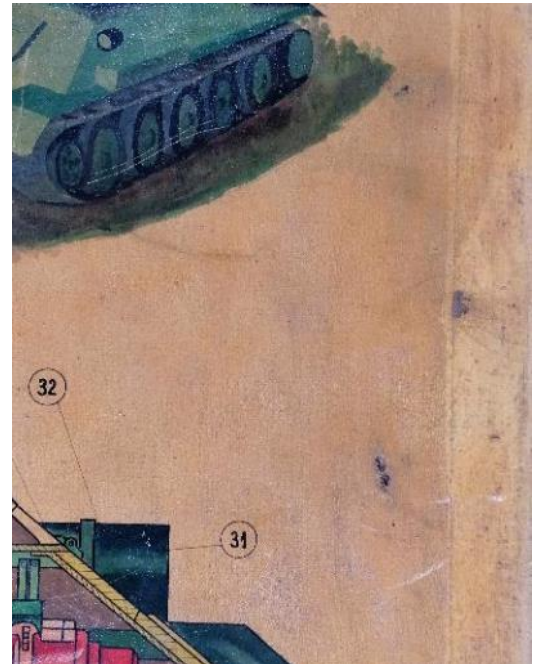

5. kép

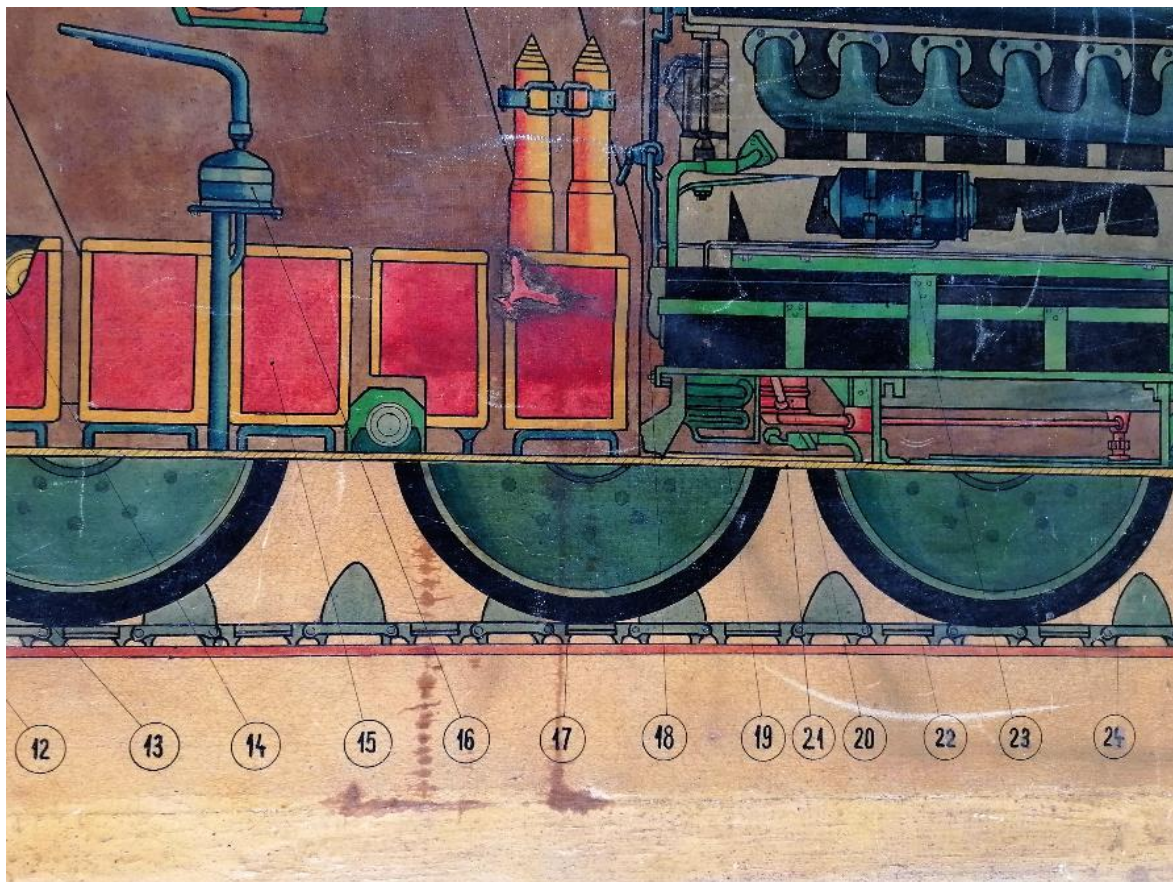

6. kép

7. kép

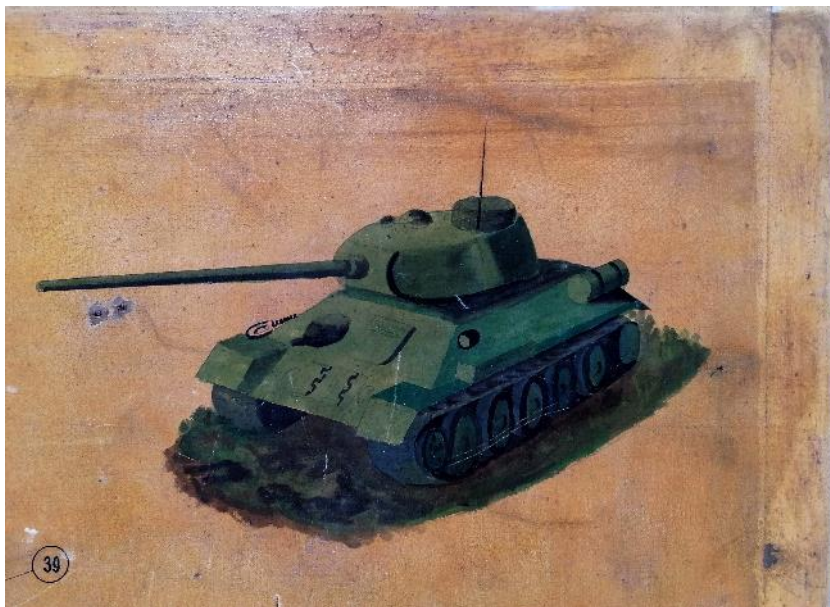

8. kép

9. kép

10. kép

11. kép

12. kép

13. kép

14. kép

15. kép

A restaurálás menete:

Felületi tisztítás:

Első lépésként a képoldalt és a hátoldalt is óvatosan, mechanikusan ecsettel portalanítottuk. A festményt a festékréteg meggyengülése, feltorlódásai miatt, valamint a vászonhordozó vékonysága miatt úgy döntöttünk, hogy még az oldószeres tisztítási folyamatok előtt konzerváljuk és dublírozzuk.

Konzerválásra való előkészítés, a korábbi foltozások eltávolítása:

A művész a vékony (rossz minőségű) pamutvásznat a felfeszítés után alapozta le, és a vásznon átszivárgó alapozóanyag (18., 19. kép) szinte végig hozzátapadt a vakkeret léceihez (16., 17. kép).

Emiatt a festményt óvatosan lehetett csak leválasztani a vakkeretről.

A hátoldalon lévő foltozáshoz papírt használtak (15. kép), amit enyves, vagy kleiszteres ragasztóval erősítettek a felülethez, amely a vásznat meghúzta, összegyűrte. A papírfoltot CMC metil-cellulózzal kentük le (20. kép), hogy az alatta lévő ragasztóanyag felpuhuljon, majd szike segítségével könnyedén el tudtuk távolítani a felületről. Ezután lesorvasztottuk a még visszamaradt ragasztómaradványokat, illetve megtisztítottuk azt a területet (21. kép).

Az elvékonyodott, szakadozott húzószéleket levasaltuk, kiegyenesítettük. Valamint a szakadásoknál kinyúlt, meggyűrődött vásznat is szintén vasalással kisimítottuk.

Konzerválás, dublírozás:

Az eredeti hordozóvásznat átittattuk BEVA 371 konzerváló anyag és foltbenzin 1:3 arányú keverékével, majd az alapozott dublírvasznat – melyet az eredeti festmény méretéhez igazítva, húzószélekkel ráhagyva – szintén lekentük a hátoldalról higítatlan BEVA 371 konzerválóanyaggal, és a két hordozót egymásra helyezve préseltük nagynyomású vákuumasztalon, képoldallal lefelé.

A konzerválás után lakkbenzinnel távolítottuk el a visszamaradt konzerválóanyagot a felületről.

A már dublírozott festményt egy új, ékelhető, keresztmerezítővel ellátott vakkeretre feszítettük fel (22., 23. kép), majd kiékeljük a képet.

Tisztítás:

A tisztítást felületaktív oldószerrel végeztük és lakkbenzinnel semlegesítettük.

A vastag lakkréteget ún.brüsszeli vízzel (etanol és foltbenzin megfelelő arányú keveréke) távolítottuk el a felületről, majd lakkbenzines áttörlést alkalmaztunk (24. kép).

A megsárgult lakkréteg eltávolítása után láthatóvá vált, hogy az évek alatt nem csak a lakkréteg, hanem az alatta lévő alapozás is elszíneződött, jelentősen megbarnult, melynek további tisztítása már nem lehetséges. A vakkerettel védett alapozott vászon részek kevésbé színeződtek el és barnultak meg.

Kiegészítés:

A felületi hiányokat krétás tömítőmasszával egészítettük ki, majd akvarellfestékekkel festettük alá.

(25., 26. kép).

Esztétikai helyreállítás:

Az esztétikai helyreállításnál beilleszkedő retust alkalmaztunk. Ehhez csökkentett olajtartalmú olajfestéket és akvarellceruzát kombinálva használtunk.

A festmény teljes felületét Talens retus lakkal fújtuk le

16. kép

17. kép

18. kép

19. kép

20. kép

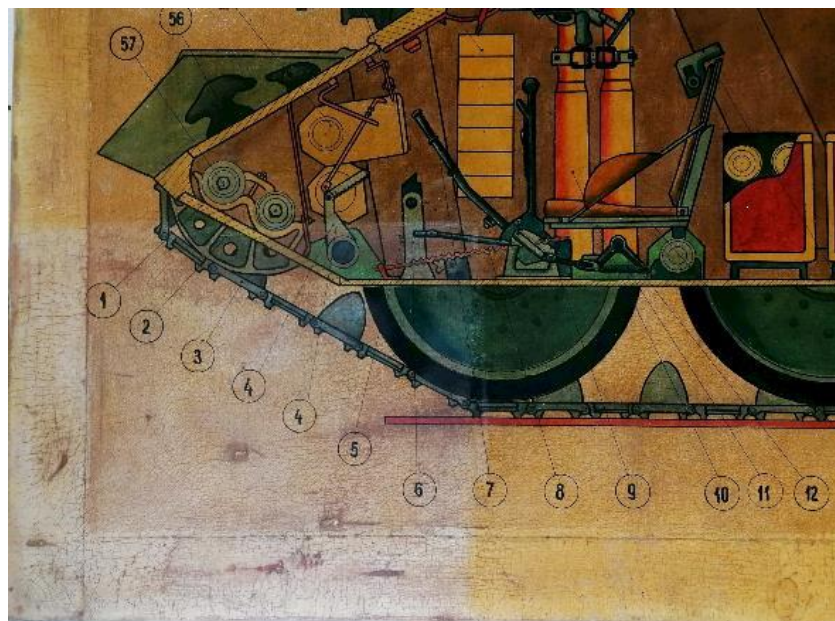
21. kép

22. kép

23. kép

24. kép

25. kép

26. kép

Kész állapot

